
Alcohol op de Universiteit Twente

Aanleiding

Studieverenigingen organiseren jaarlijks een groot aantal activiteiten waarbij (licht)alcoholische dranken worden geschonken. De meeste van deze activiteiten vinden plaats in de borrelruimtes. Ieder evenement waar (licht)alcoholische dranken geschonken worden, brengt bepaalde risico's met zich mee. De verenigingen en de UT willen daarom een aantal maatregelen nemen om de veiligheid tijdens deze activiteiten te waarborgen. Daarvoor is deze notitie opgesteld.

Borrelruimtes

Huidige situatie

In verschillende gebouwen op de UT bevinden zich borrelruimtes voor studieverenigingen:

- twee ruimtes in de Horst;
- twee ruimtes in Zilverling;
- één ruimte in Carré.

De verenigingen gebruiken deze ruimtes als ontmoetingsruimte en om borrels en feesten te organiseren. Borrels vinden ongeveer dagelijks plaats, feesten ongeveer één keer per maand. Voor de borrelruimtes heeft de UT geen horecaverunning. Tot nu toe voeren de gemeente en de UT een gedoogbeleid, van beide zijden uit praktisch oogpunt.

De verenigingen melden hun activiteiten aan via de activiteitenmelder van de UT. Tijdens de activiteiten zorgen zij ook dat er voldoende BHV-ers aanwezig zijn.

De verenigingen hebben veel ervaring in het organiseren van activiteiten. De kennis wordt telkens overgedragen van de ervaren leden aan de nieuwe aanwas. De organisatie verloopt daardoor volgens een `best practice` die in de loop der jaren steeds verder is verfijnd.

Huidige risico's

Hoewel de activiteiten over het algemeen goed verlopen, brengt de huidige situatie een aantal risico's met zich mee:

- De verenigingen schenken alcoholische drank zonder over de verplichte horecaverunning te beschikken;
- Tappers en bestuursleden zijn vaak onvoldoende geïnstrueerd over hoe op te treden bij onverantwoord alcoholgebruik of lastige bezoekers;

-
- Verantwoordelijkheden zijn niet altijd duidelijk;
  - Er wordt nu onvoldoende onderscheid gemaakt tussen hoog- en laagrisicoactiviteiten, waardoor bij een hoog-risicoactiviteiten niet altijd de extra maatregelen worden genomen die wel wenselijk zijn.

Horecaverunning

Iedereen die alcoholhoudende drank tegen betaling schenkt, dient te beschikken over een horecaverunning. Dit geldt ook voor para-commerciële organisaties, waar we de studieverenigingen onder kunnen scharen. Echter, de studieverenigingen en hun borrelruimtes beschikken niet over een dergelijke vergunning. Hiervoor bestaat een aantal redenen:

- De panden waarin de borrelruimtes zijn, hebben een onderwijs- en onderzoeksbestemming, geen horecabestemming. Om een horecaverunning te hebben, dient het pand waarvoor de vergunning wordt verstrekt een horecabestemming te hebben en goedkeuring door de gemeente. Dit zou betekenen dat de UT een aanvraag voor bestemmingswijziging zou moeten indienen;
- De borrelruimtes dienen aan een aantal inrichtingseisen voor horeca te voldoen. Het is niet duidelijk of zij op dit moment voldoen;
- Aan een horecaverunning was een aantal praktische bezwaren verbonden zoals hoge kosten, administratieve rompslomp bij elke activiteit moet een zogenaamde leidinggevende aanwezig van minimaal 21 jaar oud, met een opleiding sociale hygiëne aanwezig zijn. Met ingang van 2013 is de horecawetgeving versoepeld. Voorwaarden waar in ieder geval nog aan moeten worden voldaan zijn:
  - ✓ Indien alcoholische drank wordt geschonken, dient de organisatie over een horecaverunning te beschikken. Voor de aanvraag betaalt men leges (€ 500,50);
  - ✓ Minimaal twee "leidinggevendens" staan vermeld op de vergunning. Deze zijn minimaal 21 jaar oud, een leeftijd die lang niet alle bestuursleden hebben;
  - ✓ De leidinggevendens hebben een diploma sociale hygiëne. Aan deze opleiding zijn kosten verbonden;
  - ✓ Onder de nieuwe wetgeving volstaat een melding van wijziging van leidinggevendens in plaats van een aanvraag van een nieuwe vergunning. Hieraan zijn wel kosten verbonden (±€ 150);
  - ✓ De vrijwilligers achter de tap moeten een opleiding Instructie Verantwoord Alcoholischen (IVA) hebben gevolgd. In de horecagelegenheid dient een lijst aanwezig te zijn van deze vrijwilligers. Er hoeft geen leidinggevende meer bij opening aanwezig te zijn, mits een vrijwilliger met opleiding aanwezig is.

Controle van de horecaverunning is met ingang van 2013 overgeheveld van Voedsel en Waren Autoriteit naar de gemeente. Daarmee is de kans op een controle op naleving van de drank- en horecawet aanzienlijk groter. Bij constatering van overtreding volgt een boete voor de vereniging, maar schaadt dit ook de goede samenwerking tussen de UT en de gemeente.

Gezien de praktische bezwaren is een aanvraag van horecaverunningen voor borrelruimtes niet de meest wenselijke oplossing. Een praktischere oplossing is om met de gemeente te overleggen of deze akkoord gaat met maatregelen, die eenzelfde niveau van veiligheid creëren indien een horecaverunning wordt aangevraagd en hier een convenant tussen gemeente en UT voor op te stellen.

Alcoholrichtlijnen

Instructie en verantwoordelijkheden

Bij de activiteiten is niet altijd duidelijk wie welke verantwoordelijkheid heeft. Daarom de relevante verantwoordelijkheden op een rij:

- In alle gevallen is de vereniging verantwoordelijk voor de activiteiten in de borrelruimte en dient zij te zorgen dat deze op een veilige en verantwoorde manier verlopen. De vereniging wordt vertegenwoordigd door de bestuurders. Indien de ruimte wordt verhuurd of beschikbaar gesteld voor activiteiten waar de vereniging niet bij is betrokken, is het de verantwoordelijkheid van de vereniging om te zorgen dat gebruikers van de ruimte weten aan welke voorwaarden en regels (ook met betrekking tot veiligheid) zij moeten voldoen;
- BHV-ers zijn aanwezig volgens de FB richtlijnen, om bij calamiteiten te zorgen dat eerste hulp wordt verleend of de juiste maatregelen worden getroffen (bijvoorbeeld ontruiming);
- Tappers dienen in de gaten te houden of het alcoholgebruik door bezoekers binnen de grenzen blijft en men geen ongewenst gedrag vertoont.

Verenigingen die alcohol willen schenken zijn verplicht om zich aan de afspraken en richtlijnen in deze notitie te houden. Op deze manier kunnen we duidelijkheid scheppen over taken en verantwoordelijkheden tijdens de verschillende (typen) evenementen. Afspraken over bijvoorbeeld het aanstellen van een hoofdcoördinator bij een risico-evenement zorgen ervoor dat bij de activiteit zelf alle verantwoordelijken weten wat hun rol is en wat van hen wordt verwacht. Daarnaast kan de UT hiermee aan de gemeente laten zien dat de verenigingen zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid voor het organiseren van veilige activiteiten en zich daar serieus voor inzetten.

Het OS organiseert voor bestuursleden een bijeenkomst met de jurist van Kennispark. Deze gaat in op de verantwoordelijkheden als bestuurslid. Hierin kunnen de activiteiten in de borrelruimtes in de toekomst worden meegenomen. Daarnaast worden bestuurders twee keer per jaar, na de bestuurwisselingen, geïnformeerd over de afspraken met betrekking tot borrelruimtes (zie verder in deze notitie). Dit gebeurt tijdens de maandelijkse OS vergaderingen.

Daarnaast is het belangrijk dat de mensen achter de tap leren om lastige klanten en/of situaties te herkennen en hoe zij hier mee om kunnen gaan. Hiervoor is de cursus Instructie Verantwoord Alcoholschenken (IVA) bedoeld. Dit is in feite een onderdeel van de opleiding voor het diploma sociale hygiëne. IVA is speciaal ontworpen voor vrijwilligers in de horeca bij sporthal en/of zwembad, waar licht alcoholische dranken worden geschonken. Het geeft handvatten hoe een goede tapper zich gedraagt en waar deze op let. Het instrument is door NOC*NSF ontwikkeld om via hun website digitaal het certificaat te behalen.

De digitale IVA is kosteloos, maar voldoet niet, omdat deze geen effectieve training bevat en te theoretisch van aard is. Daarom heeft de UT ervoor gekozen om de BHV-opleider van de UT (en getraind IVA opleider) praktische IVA cursussen te laten geven. Hiermee is in de zomer een pilot

---

gedraaid in samenwerking met het sportcentrum (die al langer ervaring heeft met IVA opleidingen) waaraan tappers van alle verenigingen hebben deelgenomen. De bedoeling is dat deze trainingen twee keer per jaar worden aangeboden. De organisatie van de training vindt in nauw overleg met het OS plaats.

Hoog- en laag-risicoactiviteiten

De ene activiteit is de andere niet en daarmee verschilt ook het risico per activiteit. Zo verloopt een vrijdagmiddagborrel altijd gemoedelijk, terwijl een constitutieborrel nog wel eens een ander verhaal is. Het risico van een activiteit wordt in feite door drie factoren bepaald:

- Aantal deelnemers/aanwezigen: bij een groot aantal aanwezigen is het lastig voor tappers om bij te houden hoeveel alcohol elke aanwezige nuttigt. Vaak haalt één persoon meerdere drankjes, die worden verdeeld over een groep. Daarnaast is een grote groep mensen lastiger in de gaten te houden dan een kleine groep;
- Gratis verstrekking van alcoholische drank of onbeperkte verstrekking van alcoholische drank tegen een vast bedrag: de kans op excessief alcoholgebruik is groter omdat de remmende factor van een beperkt financieel budget niet speelt;
- Het nuttigen van alcohol wordt gestimuleerd, bijvoorbeeld bij “beerpongborrels”, “bierestafettes” en “cantus”. Door het competitieve element bestaat een verhoogd risico op excessief gebruik.

In bijlage 1 worden een aantal maatregelen beschreven die bij hoog-risico-activiteiten zorgen voor een beperking van de risico's, zoals het vastleggen van afspraken, taken en verantwoordelijkheden in een en training van tappers. Daarnaast stelt de veiligheidskundige van HR-VGM een advies op voor iedere borrelruimte waarin onder andere het maximum aantal bezoekers staat voor de betreffende borrelruimte (die later in dit document genoemd worden) en andere veiligheidsadviezen.

Duidelijk is dat als een activiteit aan één of meer van de volgende kenmerken voldoen het een hoog-risico activiteit is:

- Een (verwacht) deelnemeraantal van 100 of meer;
- Onbeperkte alcoholverstrekking tijdens (een gedeelte van) de activiteit;
- Het nuttigen van alcohol wordt gestimuleerd.

Ondanks dat deze risicofactoren een goede aanwijzing zijn om te bepalen of een activiteit een hoog of laag risico heeft, zijn er altijd activiteiten waarbij het moeilijk te bepalen is in welke categorie deze vallen. Activiteiten kunnen ten onrechte worden aangeduid als risicoactiviteit, of risicoactiviteiten worden niet als zodanig herkend. Daarom zal het OS samen met het evenementenbureau twee lijsten opstellen: een zwarte lijst met activiteiten die altijd een hoog risico hebben en een witte lijst voor activiteiten die altijd een laag risico hebben. De lijsten worden jaarlijks door het OS en het evenementenbureau geëvalueerd (en waar nodig aangepast). Als er activiteiten worden georganiseerd welke niet op een van de lijsten staan, worden deze in overleg met het evenementenbureau gecategoriseerd met behulp van bovenstaande richtlijnen. Indien de organisatie van de activiteit van mening is dat de categorisatie onjuist is, kan deze in gesprek gaan met het evenementenbureau. Deze beslist uiteindelijk of er sprake is van een uitzondering of niet.

Afspraken rond borrelruimtes UT

Concreet kan dit worden vertaald in de volgende afspraken met de verenigingen:

- De vereniging is verantwoordelijk voor de activiteiten in de borrelruimte en dient te zorgen dat deze op een veilige en verantwoorde manier verlopen. Dit geldt ook indien de ruimte wordt verhuurd of beschikbaar gesteld voor activiteiten waar de vereniging niet bij is betrokken;
- Verenigingen volgen de richtlijnen zoals opgenomen in bijlage 1;
- Het OS stelt samen met het evenementenbureau en de veiligheidskundige van HR-VGM een zwart/wit lijst op met betrekking tot risico-evenementen. Zij evalueren jaarlijks de lijst en passen deze waar nodig aan;
- Bij hoog risico-activiteiten neemt de vereniging extra maatregelen om de activiteit veilig te laten verlopen. Vooraf vindt hierover afstemming plaats met het evenementenbureau en veiligheidskundige van HR-VGM;
- Indien onduidelijk is of een activiteiten hoog of laag risico heeft (bijvoorbeeld bij een nieuw soort activiteit), neemt de betreffende vereniging vooraf contact op met het evenementenbureau;
- Borrels, feesten en andere activiteiten in de borrelruimtes worden aangemeld via : <http://www.studentunion.utwente.nl/verenigingeninfo/nl/bijeenkomstmelden/>
- Om te zorgen dat studieverenigingen bekend zijn met deze richtlijn, wordt dit twee keer per jaar (begin studiejaar en bij tussentijdse bestuurswisseling) kort besproken met het Overleg Studieverenigingen besturen van de studieverenigingen. De maandelijkse OS vergaderingen bieden hiervoor een goed moment;

Daarnaast regelt de UT de volgende zaken:

- HR-VGM organiseert twee keer per jaar in overleg met het OS een IVA-training voor tappers. De standaardinformatie wordt aangevuld met oefenen in het omgaan met lastige klanten/situaties, Na het eerste jaar volgt evaluatie om vast te stellen of met twee trainingen per jaar voldoende tappers kunnen worden opgeleid en de inhoud voldoet
- De UT bespreekt met de gemeente Enschede mogelijkheden voor een convenant. Inzet voor het convenant is dat de verenigingen met de afspraken en richtlijnen in deze notitie eenzelfde veiligheidsniveau creëren als met een horecaverunning, waardoor dit als vervanging kan dienen.
- Veiligheidskundige, evenementenbureau en studieverenigingen hebben op 16 juli 2013 een inventarisatie gemaakt van de borrelruimtes. Op basis hiervan heeft de veiligheidskundige een advies gegeven over het maximum aantal bezoekers per ruimte:
  - Ruimte Carré C5251 en C5247: 143 personen (zonder losstaand meubilair 215 personen)
  - Ruimte Zilverling E104: 80 personen (zonder losstaand meubilair 121 personen)
  - Ruimte Zilverling E108: 81 personen (zonder losstaand meubilair 122 personen)
  - Ruimte Horst C009: 99 personen (zonder losstaand meubilair 149 personen)
  - Ruimte Horst C011: 113 personen (zonder losstaand meubilair 169 personen)

Het verslag van de veiligheidskundige is bijgevoegd in bijlage 2.

Bijlage 1

Richtlijnen voor verenigingen:

- Bij verenigingsactiviteiten wordt voor 15.30 uur geen alcohol geschonken. Deze regel is niet van toepassing op huiselijke sfeer of privé aangelegenheden (afstudeerborrels, recepties, etc.);
- Bij verenigingsactiviteiten in borrelruimtes mag geen zelf meegebrachte alcoholische drank worden genuttigd;
- Verenigingen schenken geen zwak alcoholische dranken aan mensen onder de wettelijke minimumleeftijd¹. Sterk alcoholische dranken worden door verenigingen niet geschonken. Bij twijfel dient de tapper naar een legitimatiebewijs te vragen.
- Definitie zwak alcohol houdende drank: alcoholhoudende drank: alcoholhoudende drank van 0,5% tot 15%, zoals bier en wijn, premixdranken in fles of blikjes van rond de 5% en lichte shooters van rond de 10%. Ook port, sherry en vermouth worden hiertoe gerekend, hoewel deze vaak meer dan 15% alcohol bevatten.
- Definitie sterke drank: alcoholhoudende drank van 15% of meer, zoals sterke shooters van rond de 20% en overige sterke drank van 15% of meer, zoals jenever, rum, whiskey, cognac, likeuren, ongeachte de wijze waarop deze drank wordt geserveerd. Let op: Een eenheid sterke drank (bijvoorbeeld rum) geserveerd met een flesje cola of gemixt in een glas, geldt dus als sterke drank. De verhouding sterke drank en de toegevoegde cola speelt daarbij geen rol.
- Een vereniging die alcoholhoudende drank verstrekt is verplicht de leeftijdsgrenzen zichtbaar en goed leesbaar aan te geven in de borrelruimte.
- Aanwezigheidsverbod voor personen die zichtbaar teveel hebben gedronken of duidelijk onder invloed zijn van andere psychotrope stoffen
- Een registratielijst van tappers die de Instructie Verantwoord Alcohol (IVA) schenken hebben gevolgd dient aanwezig te zijn.
- Indirecte verstrekking is niet toegestaan. Met andere woorden geen zwak alcoholische drank voor ouderen, wanneer drank bedoeld is voor jongeren onder de wettelijke minimumleeftijd. De barvrijwilliger kan alleen verantwoordelijk worden gesteld als het voor hem duidelijk is dat drank uiteindelijk bestemd is voor iemand jonger dan de wettelijke minimumleeftijd (bij zwak alcoholhoudende drank)
- Op momenten dat er alcohol wordt geschonken dient er een tapper aanwezig te zijn die in het bezit is van een iva-certificaat en als zodanig is geregistreerd;
- Bij risicoactiviteiten wordt er één hoofdcoördinator aangesteld die tijdens de gehele activiteit nuchter blijft. Deze is actief bezig met de controlerende taak en draagt zorg voor kennisoverdracht tussen eventuele verschillende tapteams en BHV'ers. Als het nodig is, is het de taak van deze hoofdcoördinator om individuen die zich onverantwoordelijk gedragen te (laten) verwijderen van een activiteit. Voor eventuele hulp hierbij kan de beveiliging van de universiteit worden ingeschakeld.
- De aanwezige hoofdcoördinator en BHV-ers blijven gedurende de activiteit nuchter;
- Bij activiteiten in borrelruimtes waarbij een groot aantal bezoekers wordt verwacht, zorgt de vereniging voor een toegangsbeleid waardoor het maximum aantal bezoekers niet wordt overschreden.
- Verenigingen en organisaties kunnen op de UT in principe niet zelf een horecavergunning aanvragen. Indien zij dat wel willen, moeten zij contact opnemen met het Facilitair Bedrijf om een eventuele aanvraag in overleg met hen en via hen te laten verlopen.

---

¹ Minimumleeftijd is met ingang van 1 januari 2014 18 jaar, tot die tijd 16 jaar

---

Bijlage 2

Maximum aantal bezoekers per borrelruimte

16 juli 2013 zijn de borrelkelders bezocht om een beeld te krijgen van de netto m² oppervlak van de kelders tijdens borrels.

In dit document is de maximale bezettingsgraad van de verschillende borrelruimtes vastgelegd.

Uitgangspunt

Voor het berekenen van het aantal personen wat in een ruimte aanwezig mag zijn is de uitgangsbreedte van belang en de netto oppervlak.

Per strekkende meter uitgangsbreedte mogen er 90 mensen aanwezig zijn. Draait de deur tegen de vluchtrichting in dan is dat 25.

Wanneer er sprake is van losstaand meubilair dan is ook 2 personen per m² de regel. Is er geen losstaand meubilair dan mag van 3 personen m² worden uitgegaan.

Bevindingen:

Carré

Ruimte C5251 en C5247

Uitgangsbreedte is: 2,75 m

Netto oppervlak is 71,83 m²

Losstaand meubilair.

$71,83 \times 2 = 143$ personen

(Indien al het losstaande meubilair verwijderd is mogen er $71,83 \times 3 = 215$ personen aanwezig zijn).

EDU Café:

Ruimte E104:

Uitgangsbreedte is: 4 m (schuifdeur)

Netto oppervlak is 40,44 m²

Losstaand meubilair.

$40,44 \times 2 = 80$ personen

(Indien al het losstaande meubilair verwijderd is mogen er $40,44 \times 3 = 121$ personen aanwezig zijn).

Ruimte E108:

Uitgangsbreedte is: 4 m (schuifdeur)

Netto oppervlak is 42,82 m²

Losstaand meubilair.

$40,82 \times 2 = 81$ personen

(Indien al het losstaande meubilair verwijderd is mogen er $40,82 \times 3 = 122$ personen aanwezig zijn).

Horst

<p>Ruimte C009</p> <p>Uitgangsbreedte is: 2,40 m Netto oppervlak is 49,9 m² Losstaand meubilair.</p> <p>49,9 x 2 = 99 personen (Indien al het losstaande meubilair verwijderd is mogen er 49,9 x 3 = 149 personen aanwezig zijn).</p>	<p>Ruimte C011</p> <p>Uitgangsbreedte is: 2,40 m Netto oppervlak is 56,51 m² Losstaand meubilair.</p> <p>56,51 x 2 = 113 personen (Indien al het losstaande meubilair verwijderd is mogen er 56,51 x 3 = 169 personen aanwezig zijn).</p>
--	--